

Välkommen till

STORBROHYTTAN

HYTTORNA I FILIPSTADS BERGSLAG måste ha utgjort ett ståtligt inslag i landskapet med eldslågor som med vissa intervaller slog upp från masugnarna. Det fanns många hyttor i Filipstads Bergslag, närmare 50 st har man kunnat räkna till.

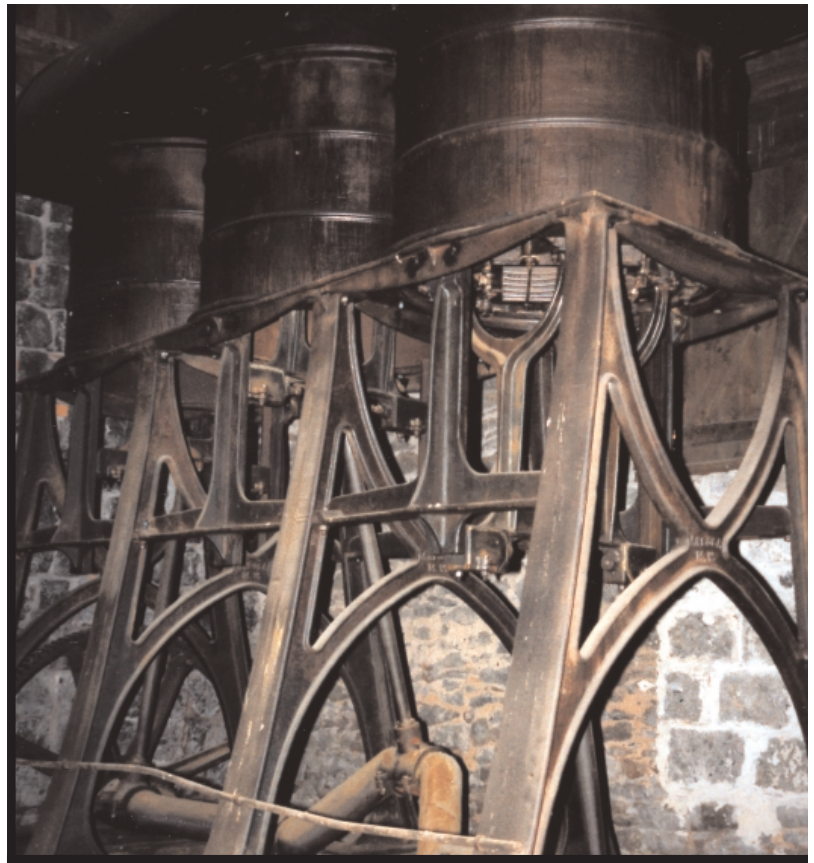
Storbrohyttan belägen vid Lersjön var en av alla dessa hyttor där det framställdes tackjärn. Förutsättningarna för verksamheten var att vid Lersjöns utlopp bildar Skillerälven ett litet vattenfall som har nyttjats som kraftkälla för den industriella verksamheten. Under senare delen av 1500-talet anlägger en av bergsmännen från närliggande Finshyttan, hyttan vid Munkeberg. Från början omnämndes den Carlsbrohyttan men från 1600-talet har den omnämnts som Storbrohyttan. De flesta hyttorna grundas av bergsmän och ingår i bergsmännens kooperativa verksamhet, men på 1700-talet sker en förändring som är genomgående för många av hyttorna i Värmland och det är det inflytande brukspatronerna får i tackjärnsproduktionen. Hyttan var i drift fram till 1920 då den sista tackjärnsblåsningen ägde rum.

MALMEN HÄMTADES FRÄMST från de stora gruvområdena i Nordmark och i Persberg. Kolet togs från egen skog med hjälp av kolatorparna eller köptes in från Dalarna när järnvägen hade byggts under slutet av 1800-talet. Transporterna var naturligtvis ett av de mest tidskrävande momenten med många tunga omlastningar. Detta förändrades med järnvägens intåg under senare delen av 1800-talet.

Den anläggning som är möjlig att besöka idag är till största delen ett resultat av de moderniseringar som utfördes under mitten av 1800-talet. De byggnader som står kvar idag på området utgör själva den tekniska kärnan i en hyttanläggning. Masugnen och rostugnen finns kvar liksom blåsmaskinhuset, krossen och stampen. Turbinen som drev krossen finns kvar liksom en del annan teknisk utrustning. Det som saknas på området är alla de ekonomibyggnader som krävdes för att hålla verksamheten vid liv, såsom kollhus och järnbodar.

I nära anslutning, strax söder om hyttan, låg också under en kortare tid ett tegelbruk som det inte finns några spår efter i dag.

Storbrohyttan är ett av Värmlands län byggnadsminnen, den ägs av Filipstads Bergslags Hembildningsförening och förvaltas av Föreningen Värmländska Industriminnen.

Blåsmaskin. Foto: Per Brattén

THE FOUNDRIES in the Filipstads Bergslag region must have been an impressive sight, with flames bursting now and then from the blast furnaces. Filipstads Bergslag had quite a few foundries – about 50. The Storbro foundry, on Lake Lersjön, was one of the many foundries that manufactured pig iron. The foundry depended on the waterfall where the River Skillerälven meets Lake Lersjön, which it used as a power source for its industrial activities. In the latter half of the 16th century, one of the mine owners from the nearby Finshyttan (Fins foundry) built this new foundry. It was originally called the Carlsbro foundry, but since the 17th century it has been called the Storbro Foundry. Most of the foundries were built by mine owners and were part of their co-operative, but in the 18th century a sweeping change occurred in many Värmland foundries – ironmasters gained influence over pig-iron production. The foundry was in operation until 1920, when the last pig iron was manufactured.

THE ORE CAME MAINLY from the large mine areas in Nordmark and Persberg. The coal came from the local forest, through coal-makers, or was bought from the province of Dalarna province once the railway was built in the 1870s. The building you can visit today is largely the result of the modernisation process in the mid-19th century.

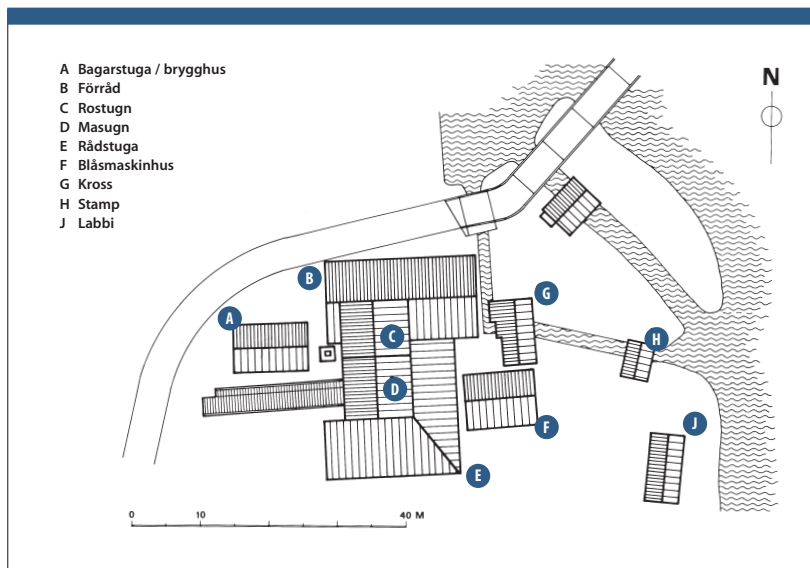
The Storbro foundry is one of Värmland County's construction landmarks, is owned by the historical society – Filipstads Bergslags Hembildningsförening – and administrated by Föreningen Värmländska Industriminnen [the Association for Värmland Industrial History].

DIE HÜTTEN IM BERGBAUGEBIET Filipstads Bergslag müssen die Landschaft einst deutlich geprägt haben – nicht zuletzt waren die riesigen Flammen, die immer wieder aus den Hochöfen aufstiegen, ein eindrucksvoller Anblick. In Filipstads Bergslag waren Hütten nicht gerade selten: Fast 50 Anlagen hat es hier einmal gegeben. In der Hütte Storbrohyttan am See Lersjön wurde Roheisen hergestellt. Die Voraussetzungen waren gut: Am Ablauf des Lersjön bildet der Fluss Skillerälven einen kleinen Wasserfall, der als Kraftquelle für den industriellen Betrieb genutzt werden konnte. In der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts wurde die Hütte von einem Bergmann aus der nahegelegenen Finshyttan gegründet. Zu Anfang hieß sie Carlsbrohyttan, vom 17. Jahrhundert an wurde die Anlage jedoch Storbrohyttan genannt. Die meisten Hütten wurden von Bergleuten gegründet und als Kooperativen geführt. Im 18. Jahrhundert ergab sich jedoch für viele Hütten in Värmland eine Veränderung: Sogenannte Hüttenpatrone gewannen Einfluss auf die Roheisenproduktion. 1920 wurde in der Storbrohyttan das letzte Roheisen hergestellt; danach wurde die Hütte stillgelegt.

DAS VERARBEITETE ERZ STAMMTE IN ERSTER LINIE aus den großen Bergwerken in Nordmark und Persberg. Die Kohle wurde mit Hilfe der Köhler aus den eigenen Wäldern gewonnen bzw. nach der Fertigstellung der Eisenbahnverbindung um 1870 aus Dalarna angeliefert.

Die Anlage, die heute hier besichtigt werden kann, entstand größtenteils durch die Mitte des 19. Storbrohyttan ist ein Baudenkmal der Provinz Värmland. Die Hütte befindet sich im Besitz des Heimatvereins Filipstads Bergslag und wird vom Verein Värmländska Industriminnen verwaltet.

Situationsplan över Storbrohyttan. Källa: Igen, Värmländska industriminnen.